

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/13,142/14,103/15,101/16, 35/2023 и 92/2023) и члана 44. став 1. тачка 2. и тачка 5. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07,83/14-други закон и 101/2016-други закон и 47/2018 и 111/2021 други закон), члана 70 став 1. тачка 2. и тачка 5. Статута општине Блаце("Сл.лист општине Блаце , бр 5/19); члана 7. Одлуке о оснивању Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Блаце („Службени лист општине Блаце“ бр.13/16),Одлуке о буџету општине Блаце за 2024.годину („Службени лист општине Блаце“ бр.4/24).

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БЛАЦЕ ЗА 2024 ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Географске и административне карактеристике: Општина Блаце се простире на површини од 306 км², а број становника који живе на тој територији износи 9 682 (према попису из 2022. године), смештених у општинском центру и 39 сеоских насеља. Блаце се налази 24 км западно од Прокупља , а број становника који живи на територији града Блаца износи 5261 . Блаце је смештено у северозападном делу топличке котлини између обронака Копаоника и Јастребца. Према административно-територијалној подели, општина Блаце припада топличком региону. Од Београда је удаљен око 250 километара, и налази се на педесетом километру од Крушевца према Косову. Ова област обухвата део слива мањих водотокова који су део слива реке Топлице и такође део водотокова који су у сливу реке Расине. Простире се оивичена са једне стране обронцима Јастребца где је развијено воћарство и сточарство као и са друге стране села која се простиру испод обронака копаоника где су основне гране производње такође воћарство и сточарство. Како се територија шири и спушта надморска висина у тим селима интзензиније је развијено ратарство и сточарство. Цело подручје општине Блаце јако погодује развоју воћарства а пре свега производња квалитетне шљиве.

Природни услови и животна средина: Основне биогеографске карактеристике овог подручја чини распрострањеност листопадних шума и шумских пашњака. Око две трећине планина лежи у зони храстових шума. Само једна трећина, и то непотпуна лежи у појасу букових шума. најважнији представници шуме чине храст медунац (*Quercus pubescens*), храст сладун (*Q. confereta*), цер (*Q. ceris*), грабић (*Caprinus orijentalis*), црни грабић (*Ostrra oarpinifolia*), мечја леска (*Corylus colurna*), глог (*Grataegus orijentalis*), руј (*Cotinus coggygria*), јоргован (*Siringa vulgaris*). Орјентациони састав заступљених типова трава на овим пашњацима је : 42-68% приноса трава, 3-12% лептирњача и 25-50% зељаница. Приноси природних ливада се креће од 1,1-2 т/ха сена, а пашњаци 0.6-2 т/ха. Посебно висок удео зељаница које по својим ботаничким карактеристикама, као условно корисне и лековите, дају идеалан однос зелене масе за испашу стоке. С тим у вези је и висок квалитет меса и млека напасаних грла са ових пашњака, који имају обележја здраве хране. Поред свог благотворног деловања на састав и квалитет производа (месо и млеко), леко биље, има врло велики утицај и у очувању доброг здравља животиња. На основу истраживања сматра се да у исхрани стоке учествује преко 140 различитих врста трава, лептирњача, леко биља и др. чиме су и условљена специфична својства подпланинских села бљачког краја

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Као што је већ наведено, број становника на територији

општине Блаце, према попису становништва из 2022. године, износи 9623 од чега је у сеоском подручју 21,61%. Учешће становништва млађег од 15 година је 12,2 %, а учешће становништва старијег од 65 година је 26%. Просечна старост је 46,4 године. Образовна структура становништва је следећа- дванајест процената је без школске спреме, 18,5 је са основним образовањем, док средње образовање има 39,5, док са вишим и високим образовањем је 44 процената. Према званичним статистичким подацим старења у општини Блаце је 175,67 индекса. Уз негативан природни прираштај, последњих година се запажа појава да се миграције млађих категорија становништва из Блаца, који се исељавају у веће градске центре (Ниш, Београд и сл).

Диверзификација руралне економије: Мала и средња предузећа Опште карактеристике МСП општине Блаце су: • остварење физичког обима производње испод планираног као и низак степен искоришћености производних капацитета, осим у великим прерађивачким предузећим у области пољопривреде. • ниска ангажованост радне снаге у процесу производње као и несклад у броју стварно упуслених и радно ангажованих радника и • организациони проблеми. Разлози оваквог стања су бројни, али се пре свега истичу: • ограничена могућност производње и реализације како на домаћем тако и на иностраном тржишту, • недостатак потребних обртних средстава, • велика презадуженост предузећа и лоша текућа ликвидност, • застарелост опреме и технологије, • поремећени међуљудски односи и честе кадровске промене. Велики број предузећа регистрован је за обављање више различитих врста делатности, тако да строга класификација по делатностима није могућа. Учешће приватних предузећа у сектору средњих предузећа је недовољно, нарочито са становишта потребе за изменом привредне структуре и преузимања вишкова запослених. Број малих предузећа треба повећати, посебно због усмерености приватних предузећа у области са релативно малим и брзим обртом капитала, мањим ризиком и малим бројем ангажованих радника. Незапосленост У оквиру Националне службе за запошљавање (НЗС), у децембру 2014 године укупан број незапошљених је износио 1800 становника од којих 857 чине жене. Активно незапошљених у фебруару 2015. године је 1790 становника, што је 11,34% укупно радно способног становништва. Туризам Једно од најтежих стање у сегменту туризма везано је за смештајне капацитете, неадекватну кадровску структуру, као и неприлагођену понуду. Општина Блаце је 80-их година пружала услуге ловцима из земаља западне Европе, првенствено Италије, у лову на ситну пернату дивљач (препелица, голуб гриваш, грлица) и јаребицу, а поред наведене пернате дивљачи изловљаван је и зец. Долазак је био организован у групама од по неколико ловаца са псима, уз организован смештај делом у градском хотелу и у селима, а другим делом у ловчким колибама. У то време је око 10 група годишње боравило у ловишту подно Јастрепа, где се та традиција и данас наставља само у мањој мери. Оваквом делатношћу оствариван је јако добар промет од стотинак хиљада немачких марака на годишњем нивоу. Организација лова је припадала локалном ловачком удружењу. Од туристичких развојних потенцијала у општини Блаце постоје услови за развој руралног, излетничког, ловног туризма, као и туризма везаног пре свега за организацију манифестација. У оквиру руралног туризма неопходно је организовати едукације и извршити попис и категоризацију смештаја домаћинстава заинтересованих за развој туризма. Од манифестација које се могу ставити у функцију развоја туризма су: - Дани Шљиве (2016. - више десетина хиљада посетиоца) Топлицки дан пољопривредника - Џипијада Блаце -Вуку у походе - Драинчеви књижевни сусрети - Село слави шљиву Дани шљиве Блаце Дани шљиве Блаце је постала препознатљива и ван овог региона. Организована са циљем да се промовише град Блаце и бљачка општина, да се промовише компаративна предност овог краја у узгајању здравих пољопривредних производа и наравно да се промовише Бљачка привреда, у претходних дванаест година оправдала је своје постојање. Последњих година доста се полаже на маркетингу и промоцији саме манифестације ,што опет узрокује већу посећеност саме манифестације. У оквиру манифестације поред забавног дела постоји и онај део кмоји се односи на изложбу шњиве и производа од шљиве, као и такмичење у оквиру производње шљиве. Џипијада Блаце У Блацу се традиционално неколико година у назаад у организацији „С.Т.Т.Ц Нирвана“ Блаце организује се обилазак Јастрепа, где учешће узимају поред наших локалних власника разних ципова и такмичари из региона . Вуку у походе У Блацу се већ скоро две деценије организује ловнопривреднотуристичка манифестација „Вуку у походе“ где Блаце посети више стотина ловаца из земље и иностранства. Драинчеви књижевни сусрети Традиционално у мају месецу одржава се манифестација Драинчеви књижевни сусрети где учествује велики број домаћих и страних књижевника.

Рурална инфраструктура: Општина Блаце, поред самог града Блаца, има још 39 насељених места. Приватни објекти су преовлађујући тип становања, углавном приватни стамбени објекти, куће истамбене

зграде. С обзиром на број насеља на територији општине Блаце, недостаје решење још једног дела инфраструктурних проблема у појединим селима. У граду Блацу нема превише изражених проблема у погледу путне мреже, осим мањег броја насеља. Снабдевања електричном струјом и телефонских прикључака као и уличном расветом је адекватно. Општину поред административног центра чине још 39 насеља, и то: 1. Алабана 2. Суваја 3. Шиљомана 4. Међухана 5. Брежани 6. Придвирица 7. Качапор 8. Горња Јошаница 9. Доња Јошаница 10. Горње Сварче 11. Доње Сварче 12. Горња Драгуша 13. Доња Драгуша 14. Мала Драгуша 15. Претежана 16. Лазаревац 17. Суви До 18. Стубал 19. Чунгула 20. Барбатовач 21. Доње Гргуре 22. Горње гргуре 23. Вишесело 24. Дрешница 25. Кутловац 26. Музаће 27. Рашица 28. Кашевар 29. Трбуње 30. Ђуревац 31. Пребреза 32. Џепница 33. Чучале 34. Попова 35. Врбовац 36. Доња Рашица 37. Сибница 38. Криваја 39. Претрешња Саобраћај: Села су тако распоређена да је најудаљеније село не даље од 25 км од Блаца. И са општинским центром повезана су солидном путном мрежом. Од 187 км путева, где је већина асвалтирана или припремљена за асфалт. Кроз територију Блаца пролази Раскрсница регионалних путева који повезују Расински са Топличким округом и Косовом и Метохијом. Регионални путеви имају доста ударних рупа које се делимично поправљају асфалтном масом у оквиру летњег одржавања, док је на појединим деоницама коловоз толико оштећен да је неопходно комплетно пресвлачење асфалтом. За развој сеоског туризма и оживљавање сточарске, воћарске и пољопривредне производње треба обезбедити адекватне путеве, као и добар смештајни капацитет. У протеклом периоду је рађено и на сређивању спортског центра, али су ту потребна много већа улагања како би се центар оспособио како за спортско-рекреативне сврхе тако и за друга културна дешавања током летњег периода у Блацеу. Завршетком изградње спортске сале, која је одавно започета, развој Блаца би се у спортском и културном погледу значајно интензивирао. Општина Блаце има још увек непотпуно решену комуналну инфраструктуру а то се посебно односи на неизграђене улице, водовод и канализацију. Водоснабдевање: Јавном комунално-стамбеном предузећу „Блаце“ поверено је од стране оснивача - СО Блаце - снабдевање водом за пиће насеља Блаце, и већина села, одржавање уличне водоводне мреже, одржавање канализационе мреже (фекалне и атмосферске), извожење кућног смећа из домаћинства, индустријских објеката, радњи и киоска, одржавање локалних и некатегорисаних путева, чишћење саобраћајница, јавних зелених и рекреационих површина, одржавање зеленила и одржавање гробља и пружање гробљанских услуга. Проблем редовног снабдевања водом за пиће је посебно изражен у летњим месецима. Због смањења издашности извора и велике потрошње воде, долази до пада притиска воде у мрежи и појаве несташица воде у вишим зонама. Овај проблем треба решити укључивањем нових количина воде у водоснабдевање, изградом резервоара и реконструкцијама мреже како би се смањили губици воде. У време несташице воде треба изнаћи могућности за искоришћење дубинских бушотина преко подстаница контејнерског типа. Ово би помогло превазилажењу проблема насталих недостатком воде са поменутих изворишта и редовног снабдевања становништва водом. Нових квалитетних извора нема јер је промена климе учинила своје, а и у наредном периоду ће се мењати у смеру мањих падавина у зимском периоду а самим тим и мањих издашности постојећих изворишта услед снижења нивоа подземних вода. Блаце би морало да тражи решење у подземљу, у дубоким и артерским бунарима. Комунална инфраструктура: Канализациона мрежа у Блацу је конципирана тако да је посебно извођена фекална а посебно атмосферска мрежа. Иако је ЈКПБ-у поверено одржавање ових канализационих мрежа оно није адекватно опремљено да то и ради. Комунално предузеће не поседује машине за отпушење и испирање мреже већ се отпушење врши помоћу сајли и приручним средствима. За квалитетно одржавање ових мрежа потребно је набавити адекватне машине и опрему. Постојећа канализациона мрежа на подручју општине Блаце покрива површину градског насеља Блаца (трговине, фабрике, болница, школа и тд.) Може се рећи да је постојећи систем канализационе мреже у граду непотпун. Један део становника нема решену диспозонију отпадних вода путем канализационе мреже, јер отпадне воде испуштају путем кућне канализације у септичке јаме. Имамо великих проблема са постојећим колектором на канализационим мрежама. Из наведених проблема уочљиво је да активност Општине у будућем периоду треба да се усмери на решавање канализационе мреже у појединим насељима. □ уградња мерних уређаја за регистровање количина испуштене воде, □ канализацију атмосферских вода по насељима потребно је на појединим местима реконструисати и оспособити за ефикасно одвођење сувишних вода. □ Такође се може рећи да добар део града нема решену канализацију атмосферских вода. Извожење кућног смећа Послове прикупљања, превоза и одлагања смећа на подручју Општине Блаце врши ЈКП „Блаце“. Редовно прикупљање и одлагања смећа врши се са подручја градског насеља Блаце, као и из сеоских насеља. Одлагање отпада на подручју општине Блаце врши се на општинској депонији - М.З. Међухана 2,3 км. Удаљеној од центра града. -И фаза депоније је урађена (ограда, објекат, дренажа) сакупљање

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Подручје општине са гледишта земљишта може се диференцирати у три карактеристичне зоне: □ Котлински део чине површине оивичене са једне стране обронком Јастребца, а са друге обронком Копаоника. Земљиште је високе потенцијалне плодности (алувијум, а најчешће смоница и друго)а припада најчешће трећој бонитетној класи. □ побрђе чине брежуљкасти делови пољопривредних површина. Земљишта су средње потенцијалне плодности (деградирана смоница)Највише су заступљене IV, V и VI бонитетна класа.(ратарске површине и воћњаци). □ планинско-брдски део чине површине које доминирају у подножју Јастребца и обронака Копаоника и то су најчешће површине под воћњацима, ливадама и пашњацима као и пд шумама.Земљишта су слабог квалитета (VI - VIII бонитетна класа). на индивидуалном сектору се обрађује 10 339 ха пољопривредног земљишта у 2242 пољопривредно газдинство и то највећи број газдинстава обрађује површине од ½ ха до 3 ха површине. Представљање пољопривредног земљишта по категоријама: -њиве : 7200 ха -вртови: 50 ха - воћњаци: 7450 ха -виногради: 54 ха -ливаде: 537 ха -пашњаци: 1356 ха УКУПНО: 16647 ха .

Вишегодишњи засади: Основ примарне производње на територији општине Блаце заснива се на воћарској и сточарској производњи. Вишегодишњи засади су заступљени на преко 60 % обрадивих површина. Од воћних врста најзаступљенија је шљива и то на преко пет хиљада хектара. Од сорти доминира Стенлеј који се показао као најбоља сорта на овом поднебљу. Стенлеј има веома високе приносе изузетно добар квалитет плода као и стабилну и континуирану производњу. Највећи број засада формиран је у стандардном облику садње са 400 садница по хектару . Остале сорте шљиве заузимају око 5% од укупне површине под овом културом. Друга воћна врста по заступљености је вишња на око 800 хектара , где је потпуно заступљена Облачинска вишња, са добром и стабилном родношћу и добрим квалитетом плода. Јабучасто воће је заступљено на око 600 хектара , где је најзаступљенија јабука затим дуња и крушка. Од сортимента доминирају аутохтоне сорте у екстензивном начину гајења . Последњих година је тренд пораста површина под јагодичастим воћем пре свега јагода купина и малина. Површине под овим врстама су око 200 хектара.

Сточни фонд: Блаце спада у једне од познатијих сточарских крајева у Србије, посебно за узгој млечних крава. У последњих 10 година на територији општине Блаце повећа се број квалитетних приплодних грла говеда увозом више од 1000 јуница сименталске расе из Аустрије. Та грла захваљујући млекари „Лазар“ као и добрим бачким сточарима постала су обновљено матично стадо у говедарству. Поред увоза Бачки сточари све више купују квалитетна грла холштајнфризиске расе из војводине и тако проширују расни састав у својим шталама, а самим тим и повећавају производњу млека на својим газдинствима. Подмладак најчешће остаје у матичним шталама или бива продат као квалитетна приплодна грла сточарима у другим општинама (Бојник). Квалитетан генетски потенцијал одржава се осемењавањем постојећих грла семенима квалитетних приплодњака. Овчарство у општини Блаце нема великог утицаја на комплетну сточарску производњу јер не постоји конципирана производња у области овчарства (нема великих узгаивача оваца). Од раса најзаступљенији је мелез у типу домаће праменке и витембершке расе. Козарство је слабо развијено и постоје само пар спорадичних примера који се баве овом производњом. Свињарство као и живинарство нема великог производно-привредног утицаја на сточарство на територији општине Блаце. Стока се углавном одгаја у наменским објектима и преуређеним просторима. Штале су по правилу простране, али често не одговарају зоотехничким условима, и често су лоциране поред куће. Стока се углавном држи у везаном систему држања током целе године, мада има и села у којима се стока напаса током летњих месеци. Мали је број штала које имају слободан систем држања. За испашу се користе сопствени пашњаци, напуштене парцеле (утрине) и планински пашњаци. Исхрана се заснива на неизбалансираним оброцима. Посебне потребе у исхрани одређених категорија се не поштују. У исхрани се користи зелена маса са травњака (испаша, покошена зелена маса, сено). Дуга и неконтролисана употреба истих травних површина, без примене агротехничких мера, је довела до опадања приноса и квалитета травне масе. Велики број газдинстава је почео са припремом кукурузне силаже, као и сенаже. Најчешћи вид прихране је ломљеним кукурузним зрном или мешавином житарица. На појединим фармама има исхране концентратом и употребе премикса. Компоненте сточне хране које се набављају на тржишту су концентрати, премикси,

витамински додатци, соја, пшеничне мекиње. Стока се на највећем броју газдинстава храни на основу сопствених сазнања (не постоје добијени нормативи). Млекарство Хигијени муже и квалитету млека се не поклања велика пажња, што се огледа у још увек малог броја затворених система муже. Број малих покретних музилица је велики. Млеко се у највећем броју случајева сакупља и чува у алуминијумским и пластичним кантама, на већим газдинствима постоје уређаји за хлађење и чување млека - лактофризи. По селима има организованих откупних места и она у потпуности задовољавају садашњи ниво производње. Одређени број домаћинстава се бави производњом меких и тврдих сирева у кућној радиности. Сир се пласира на локалном тржишту. Откуп јунади Јунад се откупљује у различитим тежинским категоријама. Одређени број се прода као мала телад. Најчешће се продају јунад тежине до 160 кг (распон при продаји 150-200 кг) или утовљена јунад тежине око 500 кг. Купци живе стокe су накупци и откупљивачи који купују стоку по селима и вашарима у околини Блаца. Мањи део стокe се продаје приватним месарама/кланицама у Нишу, Прокупљу или на регионалним пијацама. Лошији производни и репродуктивни резултати су резултат селекцијског рада, неадекватне исхране, здравствене заштите и лоших услова смештаја. Лошији производни резултати су и резултат ниског нивоа знања пољопривредних произвођача, лоше старосне структуре пољопривредника, нерегулисаних односа млекара и кланица (откупљивача) са једне и произвођача са друге стране, нестабилног тржишта, лоших државних мера у области цена, недостатка експерата (саветодаваца) итд. Веома значајно је да се у наредном периоду помогну газдинства кроз развој ефикасних општинских, стручних и саветодавних служби, али и омогућавање приступа повољним финансијским средствима за развој сточарства кроз изградњу нових објеката, промену расног састава, модернизацију производње и сл. Предуслов за заинтересованост фармера за развој сточарства су обезбеђено тржиште за сточарске производе, јефтинији пољопривредни инпути као и стабилне и економски исплативе откупне цене. Газдинства код којих има свињарске производње, имају 1-2 крмаче. У селима нема индустријских објеката за тов свиња. Крмаче, товљеници и прасад се продају откупљивачима и накупцима, а део продаје се врши на локалним вашарима и сточној пијаци.

Механизација, опрема и објекти: У општини има домаћинстава са комплетном механизацијом, али највећи број газдинства нема комплетну пољопривредну механизацију, и поседује трактор са мањим или већим бројем тракторских прикључака. Постојећа механизација је углавном стара више од 20 година. Са обзиром да се у последњих неколико година све више улаже у примарну пољопривредну производњу тиме се доказује да се драстично побољшава квалитет механизације (у последње две године купљено је више од 70 нових трактора на подручју општине Блаце.) Структура прикључних машина указује на оријентисаност пољопривредних домаћинстава ка сточарско-ратарској и воћарској производњи. Неопходан предуслов развоја пољопривредне производње у општини је модернизација пољопривредних газдинстава која се, између осталог, огледа и у обнови постојеће и набавци нове механизације. Газдинства су добро опремљена помоћним објектима за држање механизације и репроматеријала. Мали број газдинстава поседује добре улове за складиштење и чување стајњака. У циљу спровођења добре пољопривредне праксе, неопходно је у будућности улагати у изградњу и реконструкцију објеката за чување стајњака.

Радна снага: У општини Блаце је регистровано 2242 пољопривредних газдинства где је највећи број газдинстава са мање од три члана. Већину радова у примарној производњи обављају чланови газдинстава уз помоћ чланова породице, док се послови бербе воћа, резидбе, као и припреме сточне хране обављају уз помоћ сезонских радника који најчешће долазе са подручја других Општина

Структура пољопривредних газдинстава: На индивидуалном сектору се обрађује 10 339 ха пољопривредног земљишта у 2242 пољопривредна газдинства и то највећи број газдинстава обрађује површину од 1/2ха до 3 ха обрадиве површине. Газдинства која се баве примарном сточарском производњом пре свега производњом млека обрађују далеко веће површине, кроз узимање земљишта у закуп. Ова чињеница говори да је велики део пољопривредног земљишта коришћено и у функцији примарне пољопривредне производње. Постоје и газдинства која се баве мешовитом производњом, воћарство и сточарство, као и газдинства која су искључиво воћарска. Ратарство као грана пољопривреде на овој територији углавном се базира као потпора сточарској производњи.

Производња пољопривредних производа: Две најразвијеније пољопривредне гране на територији Блаца су воћарство и сточарство. Ратарство представља у највећој мери пратећу грану сточарства. Сви производи из ратарске производње се утроше на самом газдинству за исхрану стокe и готово да нема

Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 06.09.2022 12:34:00 - страна 6/22 тржишних вишкова. У општини Блаце се производња крмног биља одвија на 3000 ха, житарице 4200 ха. Водећи производ примарне воћарске производње је шљива, као и остале воћне врсте вишња и јабука, који једним делом буде прењрађене на територији општине Блаце. Водећи примарни производ у области сточарства је млеко које се преради у две локалне млекаре.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Општина финансијски и технички помаже рад ових удружења. Такође, у оквиру општине делује Фонд за развој пољопривреде који има подстицајни карактер у развоју пољопривреде. Један од значајних проблема у општини је недостатак економски ефикасних пољопривредних земљорадничких задруга, обзиром да старе задруге више не раде. Улога пољопривредних удружења и задруга је преузимање значајног дела послова од фармера, а у корист фармера. Успешна пољопривредна удружења у Србији и ЕУ обезбеђују финансијску самосталност и одрживост кроз пружање значајних услуга фармерима. Модерна пољопривредна удружења у наредном периоду морају обезбедити пренос стручних знања фармерима, контролу производње, могућност приступа повољним финансијским средствима, обезбеђење механизације, пољопривредних инпута по повољним ценама, регулисање откупа, прераду производа и сл. На територији општине Блаце ради једна основна селекциска служба као и једна ветеринска станица и ветеринарска амбуланта које обављају ветеринарску заштиту на терену. Модерна пољопривредна инфраструктура подразумева постојање ефикасних стручних и саветодавних служби које свој рад морају заснивати на присуству у селима, и пружању квалитетних информација и услуга. Стручне и саветодавне службе су основ преноса знања и информација, где највећи део савета пружају „стручни сарадници за пољопривреду и рурални развој општине Блаце“. Успостављање ефикасне пољопривредне инфраструктуре је један од најважнијих приоритета у руралном развоју општине Блаце у наредном периоду.

Трансфер знања и информација: Наука и технологија у пољопривредној производњи су оствариле прогресиван напредак последњих деценија, а промене и иновације се дешавају таквим темпом да је пољопривредним произвођачима, уколико желе да буду конкурентни, неопходна перманентна едукација. Улога Општине у промовисању нових технологија је врло велика. Едукација и информисање пољопривредника су неопходни у домену доступности и могућности коришћења подстицаја (од стране републичких и покрајнских органа као и средстава из пете компоненте пред-приступних фондова ЕУ - ИПАРД). Пракса је показала да је искоришћеност свих набројаних подстицајних средстава најбоља у оним срединама где су пољопривредници на време упознати са врстама и начинима остваривања подстицаја као и где постоји институционална стручно-техничка служба која пољопривредницима може да пружи саветодавно-стручну помоћ. Најефективнији начин едукације јесте упознавање са успешним примерима пољопривредне праксе у земљи и иностранству. Студијска путовања су одличан начин да се пољопривредницима директно представе нова искуства и технологије, где на лицу места могу да сагледају све користи и да поразговарају са својим колегама који примењују нова знања и искуства у својој производњи. Општина ће организовати посете пољопривредним газдинствима која примењују нове технологије, институтима, сајмовима и слично што то је нарочито важно за младе пољопривреднике. Млади пољопривредници на тај начин могу да стекну нова знања, искуства и добију нове идеје за унапређење својих газдинстава. Перманентна едукација и информисање пољопривредника је један од основних предуслова за високопродуктивну и стабилну производњу којом се остварује конкурентност пољопривредних газдинстава. Место и улога Општине је пружање логистичке подршке за спровођење обука за пољопривредне произвођаче и прижање информација о расположивим фондовима, кредитним линијама, подстицајима, иновацијама, законским решењима и свим осталим информацијама од значаја за рурални развој и унапређење пољопривреде. Споредни, али не и мање важан аспект ове врсте активности је и промовисање локалних капацитета пољопривреде, прерађивачко-прехранбене индустрије и разних аспеката руралног живота и руралних активности на територији Општине Блаце. Општина ће у наредном периоду да логистички и финансијски потпомогне овакве активности из сопствених средстава и донаторских средстава.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	500.000,00	2.000,00	0	6.000,00	0,00
	УКУПНО		500.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Кредитна подршка	100.2	500.000,00	0,00	100	6.000,00	0,00
	УКУПНО		500.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	4.000.000,00	60	60.000,00	0,00
2	Управљање ризицима	104	500.000,00	30	6.000,00	0,00
3	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	1.500.000,00	60	60.000,00	0,00
	УКУПНО		6.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	7.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	500.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	500.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	6.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Корисници подстицајних средства пољопривреде општине Блаце у 2024. години биће: - Региострована пољопривредна газдинства са подручја општине Блаце Циљ примене ових мера је: -повећање запошљавања у Општини, посебно у пољопривредним делатностима, - подизање нивоа знања и финализације производње, -повећање продуктивности и конкурентности пољопривреде овог краја -промоција производа бачког краја посебно производа са географским пореклом, -подизање нивоа производње и квалитета производа, -подстицаји удруживања изаједничког наступа на другим тржиштима, -подстицаји задругатству, -очување здраве животне средине, -унапређење коришћења земљишта.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Након усвајања Програма руралног развоја општине Блаце од стране надлежних институција расписаћемо конкурс са детаљним условима и могућностима конкурисања, као и потребном документацијом која је неопходна за остварење средства. Конкурс ће бити објављен на огласној табли општине и огласним таблама месних канцеларија на терену, веб страници општине, преко локалних медија (радио и тв), а биће и одштампани флајери са детаљним описом мера које за које може да се конкурише са потребним условима који ће се дистрибуирати свим

пољопривредницима који су заинтересовани за одстваривање подстицаја. Уз ове мере одржаће се и неколико трибина у Блацу и селима општине Блаце где ће се представити програм руралног развоја за 2024. годину у складу са временском могућношћу.

Мониторинг и евалуација: МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА Реализација Програма не би била могућа без успостављања структуре и организације која ће координирати активности на реализацији Програма. Успешност реализације Програма зависи од свих заинтересованих страна и њиховог учешћа у њеној примени. У том смислу неопходно је успоставити ефикасност институционалних оквира на свим нивоима. Активности „Одељења за пољопривреду“ односе се на стручне, административне и оперативне послове везане за координисање рада свих кључних фактора у процесу реализације мера и активности из Програма као и праћење имплементације Програма, редовно информисање јавности и промовисање активности у процесу остваривања одрживог руралног развоја. Успостављена Комисија за пољопривреду општине Блаце вршиће контролу поднетих захтева на терену пре исплате новчаних средстава на рачун пољопривредног газдинства, као и да прати и контролише спровођења Програма у циљу осигурања успешне имплементације у целини.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС 10/13 и 142/14), АП и ЈЛС могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја (2014- 2024) и Стратегијом одрживог развоја општине Блаце (2011 - 2020) (Општи циљ) Развој пољопривреде; (Посебан циљ) Боља организација и унапређење пољопривредне производње; Унапређење расног састава говеда и оваца. Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) Сточни фонд Општине Блаце тренутно чини 1500 грла квалитетних приплодних говеда . Сточарска производња у претходних пар година има тенденцију повећања како броја грла по газдинству тако и број газдинстава која се одлучују да им ова грана пољопривредне прозводње буде примарна. Виши степен раста је присутан у сектору млекарске производње у односу на друге видове производње. На подручју Општине преовлађује гајење сименталског говечета као и холштајн фризиске расе говеда. Унапређење сточарске производње на територији општине Блаце врши се планском селекцијом у одабиру семена бикова и контролом матичних стада код индивидуалних пољопривредних произвођача.

2.1.2. Циљеви мере: Применом мере остварује се подршка локалне самоуправе пољопривредним газдинствима у циљу повећања сточног фонда у говедарству на територији Општине Блаце уз истовремено очување и унапређење расног састава. Самим тим стварају се услови и за обезбеђење принципа одрживости у управљању и коришћењу постојећих природних ресурса.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са националним програмом за пољопривреду и законом о подстицају у пољопривреди.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери: - корисник са пребивалиштем на територији Општине Блаце - да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава, - да су осемењена грла квалитетна приплодна (потврда основне селекциске службе)

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Износ подстицаја по кориснику максимално 2.000,00 динара по квалитетном приплодном грлу, односно максимално за 3 квалитетних приплодних грла осемењених у периоду од 01.01. до 01.12. 2024.године.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број пољопривредних газдинстава која су остварила регрес за вештачко осемењавање крава и крмача Број нових грла која су резултат мере

2.1.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена у смислу доношења Одлуке и објављивања Конкурса од стране Буџетског Фонда за развој пољопривреде општине Блаце, административно техничке послове спроводиће Одељење за привреду, локални и економски развој и заштиту животне средине канцеларија број 38, а пренос средстава крајним корисницима вршиће одсек за финансије и буџет. Инвестиције које ће се финасирати у оквиру ове мере ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима и неопходном документацијом уз спровођење што боље информисаности. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава, а најкасније до 15.12.2024. Достављени захтеви биће административно проверени од стране пољопривредне службе канцеларија бр. 38 у погледу комплетности и административне усаглашености и прихватљивости у складу са општим и специфичним критеријумима за ову меру. Захтеви се подnose од стране корисника на обрасцу који прописује надлежни орган, а који садржи основне податке подносиоца захтева (име и презиме, место становања, број пољопривредног газдинства, контакт телефон, број текућег рачуна код пословне банке). Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је захтев потпун, поднет на време, да ли су услови за одобравање захтева испуњени и да ли је приложена тражена документација: Потврда о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава у текућој години, Потврда надлежне ветеринарске станице о броју грла на газдинству Фотокопија наменског рачуна подносиоца захтева, Фотокопија Картона вештачког осемењавања издатог од стране ветеринарске станице или амбуланте која је извршила осемењавање на коме мора бити уписан број ушне маркнице грла, уредно потписан и печатан од стране извршиоца мере, као и потврда од Основне селекциске службе да су грла квалитетна приплодна. Захтеви који се поднесу комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса биће прегледани и исплаћени по редоследу њиховог пристизања.

2.2. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.2.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у оквиру кредитне подршке пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Преглед по секторима који ће се финасирати: - Суфинасирање камата за пољопривредне кредите.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: - обезбеђење потребних средстава преко кредита за унапређење пољопривредне производње на подручју општине Блаце .

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са националним програмом за пољопривреду и законом о подстицају у пољопривреди

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су активна пољопривредна газдинства: - физичка лица носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.2.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2024. години кроз доказ о примарној производњи.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Уписан у регистар пољопривредних газдинстава; - Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе.

2.2.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници су активна пољопривредна газдинства физичких лица са подручја општине Блаце.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Суфинансирање камате у износу 100%, са максималним износом од 6.000,00 динара по захтеву за несубвенционисане наменске кредите у складу са планом отплате кредита (плаћеном каматом у току 2024. године).

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број склопљених кредита Висина финансијских средстава уложених у пољопривредну производњу

2.2.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. ЈЛС ће објавити конкурс-позив за подношење захтева, рокове за подношење захтева, као и индикативни буџет мере. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава, а најкасније до 15.12.2024. године Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости и одрживости производње. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Пријем захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће Одељење за привреду, локални и економски развој и заштитуживотне средине Општине Блаце. Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране Општинске управе Блаце али ће се приликом одобрења исплате кориснику водити рачуна да иста инвестиција није финансирана од стране других државних институција (двојно финансирање). Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Пре исплате од стране Комисије Бучтског фонда за развој пољопривреде општине Блаце, извршиће се контрола и провера постојања инвестиције. Провере ће бити документоване на формуларима који ће се достављати служби за исплату Општинске управе Блаце. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса биће прегледани и извршена административна провера. Исплата ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања захтева .

2.3. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.3.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније

инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Преглед по секторима: Сектор: Млеко Сектором доминирају мали проивођачи, одрживе и делимично одрживе фарме. Општи проблем представља низак ниво квалитета произведеног млека и низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача. Веће фарме се суочавају са лошом технологијом у исхрани животиња, недостатком напредног генетског узгоја и лошим условима држања стоке. Такође, велики проблем представља правилан начин складиштења и правилна дистрибуција течног и чврстог стајњака. Побољшање начина складиштења и хлађења млека, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа. Сектор - Месо Сектор производње меса карактерише релативно мали број мешовитих фарми које производе млеко и месо. У посматраној регији нема великих газдинстава специјализованих за говедарство, свињарство, овчарство и козарство, у смислу производње меса. Доминира традиционални систем узгоја Стандардни тов говеда (400-600 кг) није заступљен. Евидентиран је релативно мали број пољопривредних газдинстава која се искључиво баве товом јунади, већ је тов јунади заступљен као помоћна грана код газдинстава која се баве производњом млека. На територији општине Блаце највећи број мини фарми у говедарској производњи који имају услове у делу смештајних и хранидбених капацитета задржавају мушку телад до категорије јунади (400-600 кг) и као такве их продају и самим тим повећавају економичност и рентабилност својих газдинстава. Највећа стада оваца у просеку имају 30-50 грла, док доминирају мала стада са у просеку од 5-10 грла. Теренутно има интересовања за формирање нових фарми ситне стоке (коза, оваца) са стадима до 50 грла. Сектор: Воће, грожђе, поврће укључујући печурке и цвеће Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа. Такође, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу исхране доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу, примени савремених метода за наводњавање, што резултира проблемом у ланцу прераде воћа, грожђа и поврћа обзиром да фабрике не добијају довољне количине високо квалитетних производа. Производња воћа и прерађевина од воћа може да буде веома профитабилна и значајана. Међутим, да би се то остварило, потребно је да се предузму мере у правцу интензивирања воћарске производње, као и осавремењавања и специјализације прерађивачких капацитета. Продужетак сезоне свежег воћа ограничен је и могућностима складиштења. Тридесетак мањих хладњача на територији Блачке општине није ни приближно довољан број да бих се задовољиле потребе складиштења и чувања воћа. Имајући у виду да су то углавном хладњаче које раде на плусном режиму рада и да су све мањих капацитета, стога сматрамо да је потреба за овом мером оправдана. Прерада воћа представља велики индустријски потенцијал Блаци. На територији Блачке општине постоји преко 50 сушара мањих капацитета и које функционишу у склопу породичних газдинстава. Неопходност ове мере је тим већа ако имамо у виду да у Блацу има 2.500.000 стабала шљиве, па је повећање прерађивачких капацитета неопходно. Сектор: остали усеви (житарице, индустријско, ароматично и зачинско биље и др) Ратарство представља у највећој мери пратећу грану сточарства. Сви производи из ратарске производње се утроше на самом газдинству за исхрану стоке и готово да нема тржишних вишкова. У општини Блаце се производња крмног биља одвија на 3000 ха, житарице 4200 ха. Трендови који прате производњу житарица генерално су стабилни уколико изузмемо смањење површина под пшеницом, као последицу значајног раста засађених површина под воћем. Сектор: Пчеларство Пчеларство представља малу, али изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ.

2.3.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко - технолошке опремљености; Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор- Млеко - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних

инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија; Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Достижање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Унапређење производне инфраструктуре и опреме. Сектор-Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце, козе и крмаче/прасад); Унапређење квалитета меса говеда (систем крава-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринарским стандардима; Достижање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Побољшање квалитета производње кроз инвестиције у опрему и објекте. Сектор-Воће, грозђе, поврће укључујућу печурке и цвеће - Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору; унапређење стања специјализоване механизације на газдинству; Побољшање складишних капацитета за воће, грозђе и поврће; Повећање површина под интензивним засадама; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап; Повећање броја произвођача који производе вино са географским пореклом. Сектор - Остали усеви(житарице,индустријско, ароматично и зачинско биље и др.) - Унапређење стања механизације на газдинствима; Побољшање складишних капацитета; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап; Сектор - Пчеларство - Повећање производње пчеларских производа; Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Достижање стандарда у области заштите животне средине.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са националним програмом за рурални развој.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.3.5. Економска одрживост: Економску одрживост подносилац захтева у обавези је да докаже кроз повећање економичности производње комплетног газдинства.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери су - пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - пребивалиште или производња на територији Општине Блаце; - потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у јавним фондовима; - испуњење доспелих обавеза по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета Општине Блаце.

2.3.7. Специфични критеријуми: Сектор - Млеко Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ до 29 млечних крава на крају инвестиције; Сектор - Месо У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: до 29 грла квалитетних приплодних говеда товних раса, или 199 квалитетних приплодних грла оваца/коза, или 29 грла квалитетних приплодних крмача; 199 товних свиња; 999 ћурака;299 гусака; 4999 бројлера на крају инвестиције. Сектор - Воће, грозђе, поврће укључујући печурке и цвеће Прихватљиви корисници у сетору воће, грозђе,поврће укључујући печурке и цвеће су пољопривредна газдинства која имају пријављене површине под културама и то: до 0,5 ha поврћа воћа и цвећа у заштићеном простору; до 2 ha јагодичастог воћа; до 5 ha остало Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која у свом власништву, односно у власништву члана РПГ имају: мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмеља; односно мање од 5 ha другог воћа, односно 0,1- 50 ha цвећа, односно 0,2-100 ha винове лозе. У случају подизања нових или обнављања постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака и винове лозе прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције имају у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 0,1-50 ha јагодистих врста воћака и хмеља, 0,3-100 ha другог воћа, 0,2-100 ha винове лозе, пољопривредна газдинства са прихватаљивом инвестицијом до 49.999 евра. Сектор - Остали усеви(житарице,индустријско, ароматично и зачинско биље и др.) Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која имају у свом власништву, односно у власништву члана РПГ Пољопривредна газдинства која имају мање од 50 ха земљишта под осталим усевиима. Сектор - Пчеларство Прихватљиви корисници за инвестицију који имају од 5 до 500 кошница пријављених у Р.П.Г на свом газдинству.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализоване приколице за транспорт чврстог стајњака, укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.2.9	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.18	Опрема/механизација за заштиту од мраза
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.8	Машине за транспорт
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.3.10. Интензитет помоћи: У оквиру сектора млеко интензитет помоћ је од 60% без ПДВ-а и то за инвестицију 101.1.3. 60%; инвестицију 101.1.4. 60%; инвестицију 101.1.5. 60%. У оквиру сектора месо интензитет помоћи је 60% без ПДВ-а и то за инвестицију 101.2.1 и инвестицију 101.2.9 . У оквиру сектора воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће интензитет помоћи је 60% без ПДВ-а и то за инвестицију 101.4.1 60%; инвестицију 101.4.2. 60%; инвестицију 101.4.3. 60%; инвестиција 101.4.16. 60%; инвестиција 101.4.18. 60%; инвестицију 101.4.19. 60%; инвестицију 101.4.20. 60%; инвестицију 101.4.21. 60%; инвестицију 101.4.23.60%; инвестицију 101.4.24. 60%; инвестицију 101.4.25. 60%; инвестицију 101.4.26. 60%; инвестицију 101.4.28. 60%. У оквиру сектора остали усеви (житарице, индустријско, ароматично и зачинско биље и др) интензитет помоћи је 60 % без ПДВ-а и то у оквиру инвестиције 101.5.1. 60 %; инвестиције 101.5.2. 60 %; инвестиције 101.5.3. 60 %; инвестиције 101.5.4. 60 %; инвестиције 101.5.6. 60 %; инвестиције 101.5.8. 60 %. У оквиру сектора пчеларство интензитет помоћи је 60 % без ПДВ-а и то у оквиру инвестиције 101.6.1 60 %; инвестиције 101.6.2. 60 % и инвестиције 101.6.3. 60 %. Максимални износи подстицаја по кориснику је 60.000,00 динара у оквиру мере, где једно газдинство може да користи највише три инвестиције из више сектора у оквиру ове мере.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	

2.3.12. Административна процедура: Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава реализоваће се путем конкурса који расписује Председник Општине Блаце на основу утврђених критеријума. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава, а најкасније до 15.12.2024. године. Конкурсом ће се дефинисати прихватљиви трошкови, потребна документација и сви специфични услови који нису дати у Програму. Пријем и обраду захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће Одељење за привреду, локални и економски развој и заштиту животне средине Општине Блаце канцеларија бр:38. Детаљне административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. После административне контроле, прихватљиви захтеви ће бити проверени теренским обиласком газдинстава потенцијалних корисника. Корисници, у току трајања конкурса, моћи ће да поднесу захтеве за коришћење подстицајних средстава за више инвестиција у физичку имовину пољопривредних газдинстава и то у оквиру једног или више сектора. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава доноси Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског Фонда за пољопривреду и рурални развој Општине Блаце. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних-прихватљивих захтева до утрошка расположивих средстава.

2.4. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.4.1. Образложење: Ова мером се унапређује примарна пољопривредна производња. На подручју Општине Блаце примарна производња се обавља уз ризик од утицаја елементарних непогода пре свега раних пролећних мразева и града. Последњих десет и више година долази до промене климатских фактора пре свега микро климе и самим тим велика је вероватноћа појаве елементарних непогода што доводи до нестабилне и неконтинуиране примарне производње. Ове чињенице говоре да је неопходно како кроз примену агротехничких метода у циљу заштите усева и засада од мраза, као и рад противградне заштите чиме се смањује ризик од штета на усевима и засадима. Поред ових метода неопходно је осигуравати усева засаде, плодове и животиње како би се умањило ризик од штете и смањила могућност од лоше економичности и рентабилности у примарној производњи.

2.4.2. Циљеви мере: Општи циљеви: побољшање конкурентности породичних газдинстава; побољшање квалитета производа уз испуњавање стандарда квалитета производа, умањење ризика од економског губитка на газдинству и самим тим стицање могућности за континуирано улагање у примарну производњу. Специфични циљеви: Стабилнија производња.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са

националним програмом за рурални развој.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.4.5. Економска одрживост: Економску одрживост подносилац захтева огледа се у повећању обима производње, квалитета примарног производа као и смањења ризика од економског губитка на газдинству.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери су: - пољопривредна газдинства уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - примарна производња на територији Општине Блаце; - потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у јавним фондовима; - испуњење доспелих обавеза по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета Општине Блаце.

2.4.7. Специфични критеријуми: Примена само општих критеријума.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.4.10. Интензитет помоћи: Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња успостављање је 30 % од вредности полисе осигурања . Износи подстицаја дати су у процентима у односу на износ инвестиције без ПДВ-а. Максимални износи подстицаја по кориснику је 6.000,00 динара.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева Укупан број подржаних - реализованих захтева

2.4.12. Административна процедура: Управљање ризицима; инвестиција 104.3. Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња реализоваће се путем конкурса који расписује Председник Општине Блаце на основу утврђених критеријума. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава, а најкасније до 15.12.2024. године. Конкурсом ће се дефинисати прихватљиви трошкови, потребна документација и сви специфични услови који нису дати у Програму. Пријем захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће Одељење за привреду, локални и економски развој и заштиту животне средине Општине Блаце канцеларија бр: 38. Детаљне административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције за осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња доноси Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског Фонда за пољопривреду и рурални развој Општине Блаце. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних - прихватљивих захтева до утрошка расположивих средстава.

2.5. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета

хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.5.1. Образложење: Приступ тржишту и задовољавање потреба савременог потрошача захтевају прилагођавање обима и квалитета производње, а посебно испуњење хигијенских стандарда производа, као и усаглашавање са стандардима у области безбедности хране и очувања животне средине. Рурална подручја имају дугу традицију у преради различитих анималних и биљних производа на газдинству тако да постоје расположиви потенцијали који могу обогатити локалну понуду и омогућити запошљавање становништва. На територији општине постоји потреба за инвестицијама које би омогућиле већу продуктивност производње, развој технологија и јачање производног ланца. Подржаваће се инвестиције у већ постојећу прераду као и у развој нових производа, процеса и технологија. Овом мером поред индивидуалних пољопривредних газдинстава обухватиће се и предузетници и правна лица. Подстицањем прераде и маркетинга на породичним пољопривредним газдинствима доприноси се повећању конкурентности на тржишту и дугорочној одрживости газдинства, а подстицањем прераде код правних лица омогућава се сигурнији пласман произвођачима сировине на локалу. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024. Преглед по секторима: Сектор: Прерада воћа, поврћа и грожђа и маркетинг На територији општине све је већи број газдинстава који се баве узгојем воћа тако да се јавља потреба за унапређењем сектора прераде и маркетинга производа. Присутан је и недостатак капацитета за паковање - савремених пакерица и амбалаже која испуњава стандарде о безбедности хране.

2.5.2. Циљеви мере: Општи циљеви: стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; побољшање конкурентности породичних газдинстава; повећање додате вредности пољопривредних производа повећавањем ефикасности у преради; побољшање квалитета производа уз испуњавање стандарда из области безбедности хране и заштите животне средине; увођење нових технологија и иновација и отварање нових тржишних могућности; очување производње традиционалних домаћих производа; одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта. Специфични циљеви по секторима: - Успостављање нових прерађивачких погона. - Прилагођавање производа захтевима савременог тржишта.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са националним програмом за рурални развој.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава са активним статусом.

2.5.5. Економска одрживост: Економску одрживост подносилац захтева у обавези је да докаже кроз повећање капацитета складишно прерадних објеката тј да након реализације инвестиције повећа обим прераде.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери су: - пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - прерада и производња на територији Општине Блаце; - потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у јавним фондовима; - испуњење доспелих обавеза по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета Општине Блаце.

2.5.7. Специфични критеријуми: Сектор Прерада воћа, поврћа и грожђа и маркетинг Физичка лица су прихватљиви корисници уколико имају засновану производњу на минимум 0,5 ha воћа, односно до 2 ha јагодичастог или 5 ha осталог воћа, односно 0,5 ha воћа поврћа и цвећа у заштићеном простору на пољопривредном газдинству, са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.5.3.3	Набавка опреме и уређаја за бланширање, пастеризацију и стерилизацију производа
304.5.3.4	Набавка опреме за пријем воћа, поврћа и грожђа, као и прераду, пуњење и паковање њихових производа
304.5.3.5	Набавка опреме за производњу вина, ракија и других алкохолних пића, као и опреме за дегустационе сале

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.5.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи у оквиру мере 304 је од 60% и то за: инвестицију 304.5.3.3 је 60% од вредности инвестиције; инвестицију 304.5.3.4 је 60% од вредности инвестиције; инвестицију 304.5.3.5 је 60% од вредности инвестиције. Износи подстицаја дати су у процентима у односу на износ инвестиције без ПДВ-а. Максимални износи подстицаја по кориснику је 60.000,00 динара.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева Укупан број подржаних захтева Број инвестиција у изградњу и/или опремање постројења за обновљиве изворе енергије за сопствену потрошњу Број инвестиција у прерађивачке капацитете

2.5.12. Административна процедура: Инвестиције реализоваће се путем конкурса који расписује Председник Општине Блаце на основу утврђених критеријума. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава, а најкасније до 15.12.2024. године. Конкурсом ће се дефинисати прихватљиви трошкови, потребна документација и сви специфични услови који нису дати у Програму. Пријем захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће Одељење за привреду, локални и економски развој и заштиту животне средине Општине Блаце. Детаљне административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. После административне контроле, прихватљиви захтеви ће бити проверени теренским обиласком газдинстава потенцијалних корисника. Корисници ће моћи да поднесу захтев за само једну инвестицију у оквиру мере. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције за прераду и маркетинг пољопривредних производа доноси Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског Фонда за пољопривреду и рурални развој Општине Блаце. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних - прихватљивих захтева до утрошка расположивих средстава. Начин реализације одобрених подстицајних средстава и обавезе корисника прецизираће се Конкурсом.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Топличка област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	306	рзс*
Број насеља	40	рзс*
Број катастарских општина	35	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	15	
Демографски показатељи		
Број становника	9682	рзс**
Број домаћинства	4225	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	39	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-14,54	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-21,61	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	12,20	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	26	рзс**
Просечна старост	46,4	рзс*
Индекс старења	175,67	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	12	рзс*
Основно образовање (%)	18,5	рзс*
Средње образовање (%)	39	рзс*
Више и високо образовање (%)	4,4+4,7=9,1	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	65	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брежуљкасто брчки	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Смоница	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	628	Интерни
Средња годишња температура (oC)	10,1	Интерни

Хидрографија (површинске и подземне воде)	Блаташница	Интерни
Површина под шумом (ha)	11398,55	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	37,2	рзс*
Почумљене површине у претходној години (ha)	6,35	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	13782	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	3255	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2247	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	2227	
- правна лица и предузетници (%)	20	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	10339	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	33,8	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	10339	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	3859	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3,18	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	6224	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	0	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	0	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	74	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	0	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	128	Интерни
- физичка лица (%)	50	Интерни
- правна лица (%)	50	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	3850	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	11456	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	10061+1014	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	131	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	Мин. ђубр.7278 ха, 2926; стајњак 2038ха, 1605; средства за зашт. 6328 ха, 2905	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	7228	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	99,46; 0,54	рзс***
Годишње радне јединице (број)	3550	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	10	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	0	рзс***

- сточарска производња (t, lit, ком.)	0	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	199	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	3 поште, 5717 претпл.	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	5196	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	3870	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	526	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	3	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	25	рзс*
Број становника на једног лекара	569	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1413	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	82	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	230	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	26, просечно 4,8	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПСС Куршумлија	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	500	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС